

Kirkon ylläpito seurakunnan tehtävänä

SUOMEN[†]
EV. LUT.
KIRKKO

Antti Pihkala

Eura 9.10.2013

Tilanteita, toimintatapoja

- Tilaston kertomaa vuodelta 2011 ja 2012:

– Valmistuneet kirkot ja kappelit	0	0
– Seurakuntataloja valmistunut	2	3
– Korjausinvestoinnit, kirkot	115	110
– Korjausinvestoinnit, seurakuntatalot	112	97

(Kirkon tilastollinen vuosikirja 2011, 2012)

Ohjaus ja neuvonta, vahvistamismenettely,
rakennusavustusten jako, yhteistoiminta, tiedottaminen

Kirkkojen suojelua = restauroinnin ohjausta käytännössä voidaan kuvata neuvottelumenettelyksi.

Alastaro 25.10.2010
Järvenpää 29.3.2010
Töölö 17.9.2012

Korjaustyön alussa...

- Laajemmissa korjauksissa seurakunnan kannattaa perustaa korjaustoimikunta
- Pääsuunnittelija, arkkitehti hankkeelle. Mieluiten kokenut; ehdotuksia saa pyynnöstä
- Liikkeelle lähtöön varataan aikaa; mieluiten työ alkaa rakennushistoriaselvityksellä olosuhdeselvityksellä
- Pienemmissä hankkeissa selvitykset voidaan rajata, mutta isommissa hankkeissa syytä varautua useiden vuosien mittaiseen prosessiin

Olosuhdeselvitys

- **Olosuhdeselvitys** aina tarpeen, jos aiotaan muuttaa lämmitysjärjestelmää. Suositeltava muutoinkin
- Selvitykseen kuuluu:
  - Lämpötila- ja kosteusseuranta ja mittaus
  - Rakennusosien tarkastus
  - Tekn. järjestelmien historia ja tila
  - Ent. lämmitysjärjestelmän kulutus ja toiminta
  - Vuoto- ja eristysasiat: ikkunat, ovet ja yläpohjaeristys
  - Jääpuikko- yms. ongelmakohdat, mahdollisesti lämpökameratutkimus (talvella)

Taivassalo

Masku

Museoviraston yhteydet

- **Martti Jokinen eläkkeelle 31.8.2012**
- Kirkollisten rakennusten asioita hoidetaan nykyisin:
  - Anu Laurila, vastuualueet Häme, Pirkanmaa, Satakunta, Keski-Suomi
  - Maria Kurtén, Pohjanmaa
  - Ulla Setälä, Elisa ElHarouny ja Jaakko Holma, Uusimaa, Varsinais-Suomi
  - Marianne Rautiainen ja Seija Linnanmäki, Itä- ja Pohjois-Suomi
  - Elisa Heikkilä ja Sirkkaliisa Jetsonen, Ahvenanmaa

Rakenteet, esimerkki 1

Puukirkon seinän vierustat
siistissä kunnossa,
kaikki hyvin ?

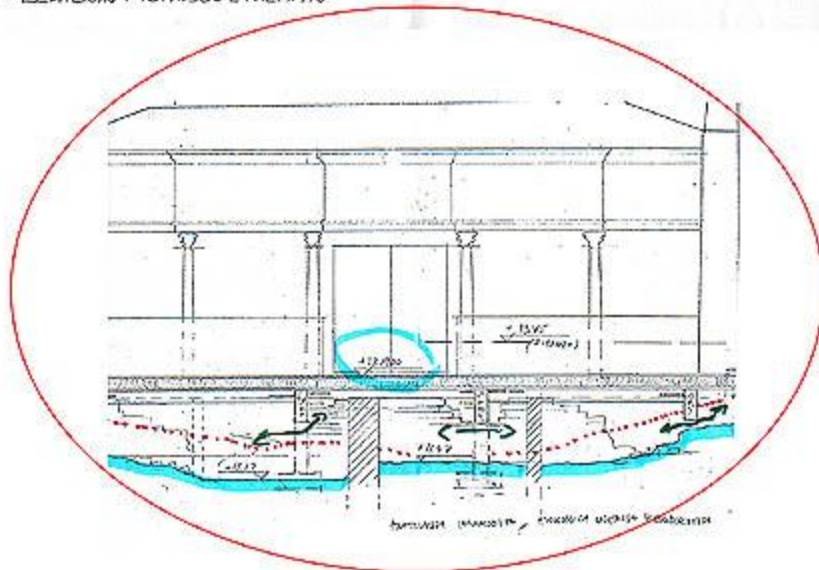
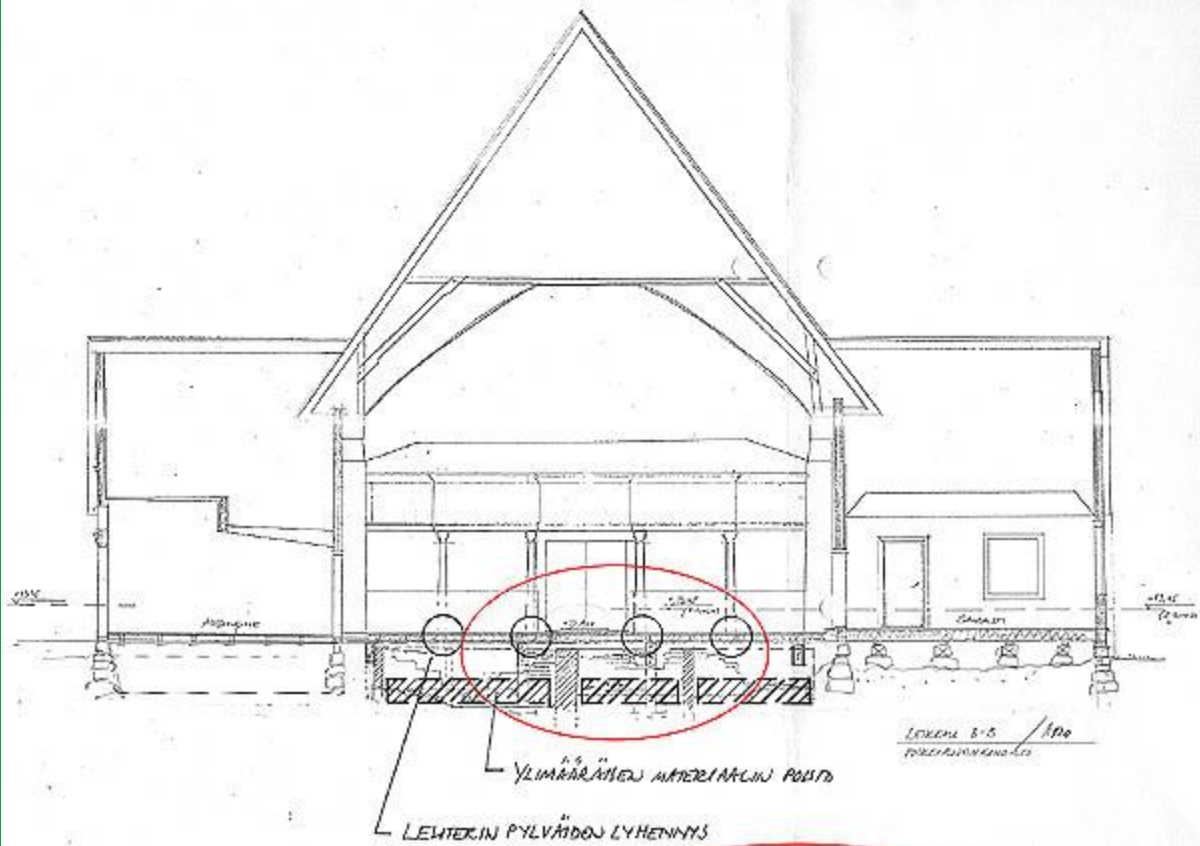

Ei todellakaan kaikki ole hyvin:

- Rakennuksen sokkeli on maan sisällä,
- Seinän alin osa laho ja alapohja ei tuuletu

SUOMEN[†] EV. LUT. KIRKKO

Kirkon seinustat kaivetaan esille

Kirkon alapohjasta kaivetaan maata pois

23/08/2005

Rakenteet, esimerkki 2 ja 3

- Kirkot ovat alun perin olleet lämmittämättömiä
- Aluksi lämmitys on ollut uunilämmitystä, jolla ei juuri vaikutusta rakenteisiin
  - Keskuslämmityksen myötä puutavara on alkanut kuivua
  - Lämpö nousee katonrajaan, kun yläpohjan eristys on huono ja vauriot syntyvät ylimpiin seinähirsiin
  - Erityistä huomiota on kiinnitettävä kirkkoihin, joissa vaakahiret on tuettu pystyrakenteisiin; vaakahirsien väliin voi syntyä rakoja

Kirkon seinien **yläosissa** on lahovaurioita

Osassa puukirkkoja on vaakahirsistä huolimatta kantava pystyrakenne. Alunperin ei lämmitystä. Keskuslämmityksen myötä puu kuivuu ja kutistuu. Lämpö virtaa kutistuneiden vaakahirsien välistä esteettä ulos.

Esteettömyys

Laajempien korjausten yhteydessä on syytä parantaa kirkon ulko- ja sisäpuolista esteettömyyttä

- Kirkot usein vaikeita kohteita; esteettömyys on haastava tehtävä taitavallekin suunnittelijalle
- Ulkopuoliset inva-luiskat ja myös sisäpuoliset järjestelyt aikaansaavat useimmiten *olennaisen muutoksen*
- Esimerkkejä:

Haukipudas

Kiiminki

Puuseinän ja portaan välillä on oltava
teräsrilätaso tuuletuksen vuoksi
(Ylöjärven kirkko)

29/04/2006

... kirkko 1744

*Tekstiilikaapin kootut virheet
(kaapin paikka, lämmitys,
kasukan ripustus ja valo)*

*= arvoesineturvallisuus
vaarassa*

Kirkkojen turvallisuuden eteen voi tehdä työtä

- Puurakenteita ei tarvitse poistaa tai välttää; ongelmatilanteiden ennakointi
- Luetteloinnit kuntoon = turvallisuuden 1. aste: tiedetään ja tiedostetaan mitä arvokasta meillä onkaan
- Rakennuskanta tarjolle kaikille, myös esteettömästi
- (Kamera)valvontaa tarvitaan monin paikoin, säännöllinen tarkastus ja huolto
- Vastuuajatteluun omasta rakennuskannasta
- Nenä, korvat ja silmät auki !

Esimerkki kameravalvontapaketestista:

Hinnoittelu Paketti 4+4

4 kpl liris M1113-E ulkokamera

Rikosilmoitinkeskus

- 4 x liiketunnistin ulos (kantama 15m / tunnistin)
- 2 x savuilmaisin
- 1 x ovitunnistin

Tiedonsiirto G4S Palvelukeskukseen
Hälytysvalvonta 24/7

Hinta 3125 € + 69 €/kk

© OP-Pohjola

Hinta Pohjolan asiakkaille (alv 0%).

Hinta ei sisällä asennusta. Asennus 63€/tunti pinta-asennuksina, ei sisällä nosturi- tai vastaavia kuluja.

Pohjola

Paanukaton hoito

- Paanukatteiden hoitoon tulossa uusia ohjeita
- Tervaus ”helletervauksena”, mahdollisimman kuivaan puuhun ja kuumalla säällä. Syystervaukselle ei kiitos
- Terva esilämmitetään (vrt. Norja, Sodankylä)
- Tervaa ei levitetä eikä siirretä katolle ruiskulla, vaan se harjataan kattopaanujen pintaan käsipelillä
- Tervauksen kokeilussa mukana nyt 10-15 kohdetta eri puolilla maata
- Työselitys ja tarjouspyyntö-ohje voidaan tarvittaessa toimittaa

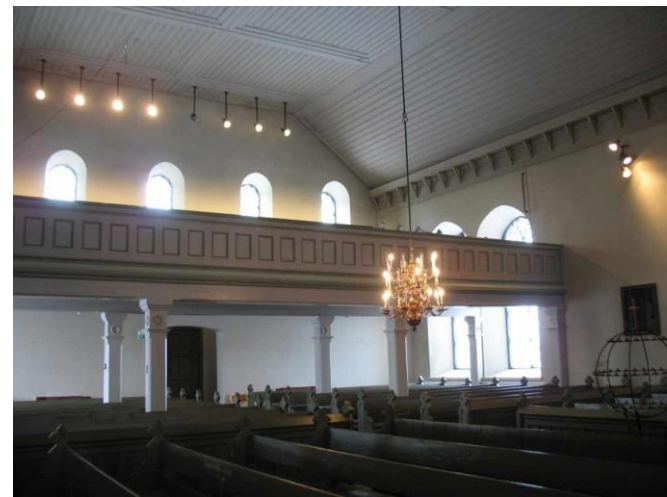
Hyrynsalmen kirkko
1786

- Talvisin ei lämmitetä
tilaisuudet srk-talolla

Kokemäen kirkko, 1786:
Onko suuren kirkon sisätilan
jakaminen osiin pienentyneelle
seurakunnalle mahdollista?
(seurakunta 2013)

Kuvat Anu Laurila

Kiitos!

